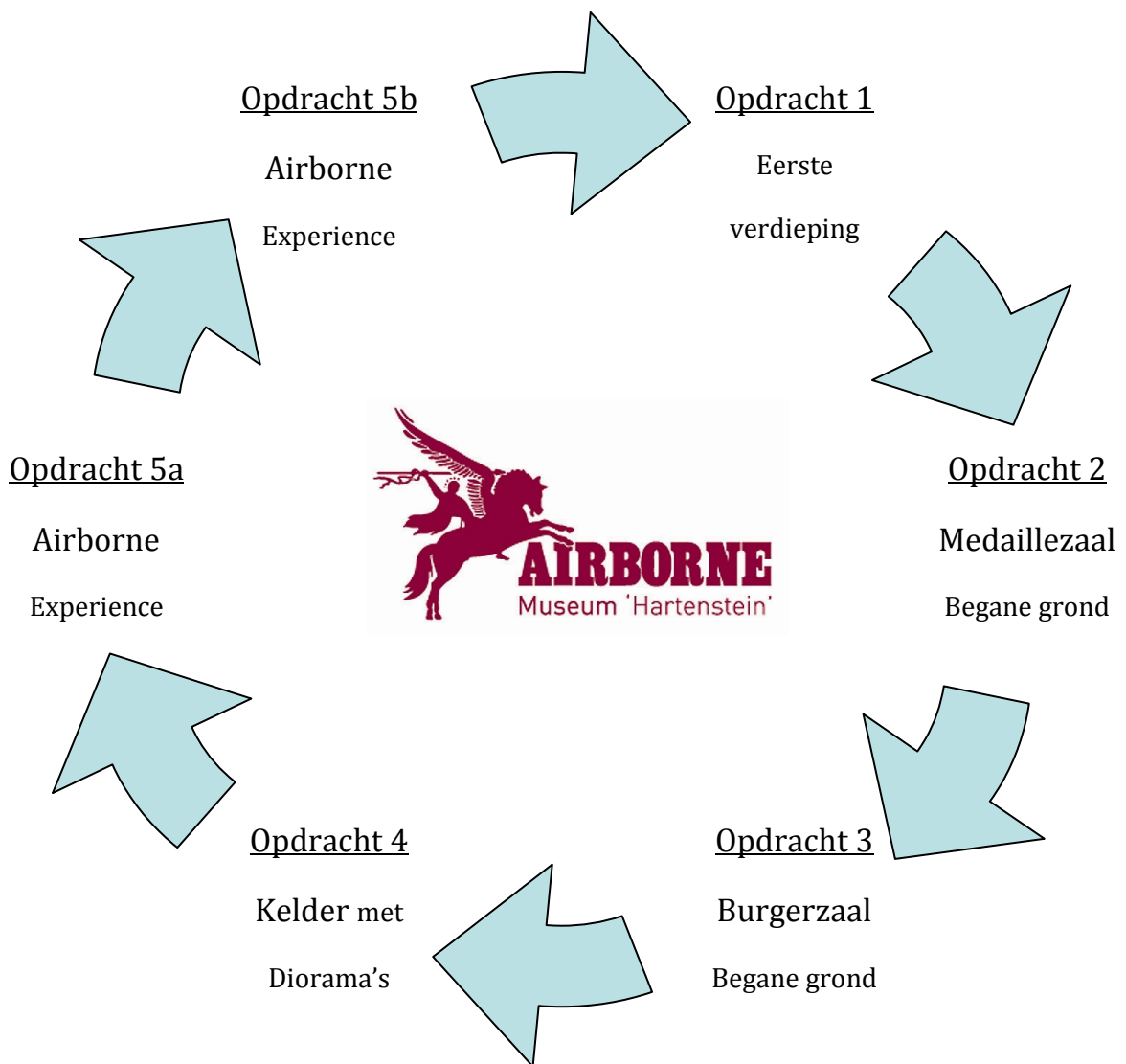

Airborne Museum

'Hartenstein'

Opdrachten HAVO/VWO

Voor iedere opdracht heb je ca. 15 minuten. Ga daarna verder met de volgende opdracht.

Opdracht 1: eerste verdieping

Eerste Verdieping: zoek de doktersjas: deze jas werd gedragen door J. D. Martin, een Engelse kapitein en arts die tijdens de Slag om Arnhem gewonden heeft opgevangen.

Lees de documenten: 'Eed van Hippocrates' en 'Conventie van Genève' goed door en beantwoord de volgende vragen.

Wat zou je dan doen in de volgende situatie:

Het is 1944, oorlog. Jij bent een Engelse arts. Er worden in jouw medische post veel slachtoffers binnengebracht, sommigen kun je helpen, anderen sterven onder je ogen. Dan brengt een Engelse militair een gewonde Duitser binnen. Jij ziet dat de man erg veel pijn heeft maar dat je hem wel zou kunnen helpen.

- ❖ Wat doe je? En wat vind je zwaarder wegen bij je besluit: de Geneefse Conventie of je artseneed?

Dit zouden wij doen: _____

- ❖ Wij vinden de artseneed / Conventie van Genève (omcirkel jullie keuze) het belangrijkste bij onze keus omdat:

- ❖ Zoek nu op deze verdieping uit wat dokter J.D. Martin ECHT heeft gedaan en kruis het goede antwoord hieronder aan:

- Dokter J.D. Martin heeft alleen Engelse gewonden geholpen.
- Dokter J.D. Martin heeft Engelse en Duitse gewonden geholpen.
- Dokter J.D. Martin heeft ook Duitse gewonden geholpen, maar heeft hen wel heel slecht behandeld.

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 2: Medaillezaal – Begane grond

Ga naar Medaillezaal op de Begane Grond en bekijk de foto's en de onderscheidingen.

- ❖ Wat hebben deze mannen en vrouwen volgens jou gedaan waardoor ze deze medailles hebben gekregen?

- ❖ Veel militairen of hun nabestaanden hebben deze belangrijke onderscheidingen aan het museum afgestaan. Waarom denk je dat ze dat hebben gedaan?

- ❖ Veel van deze militairen liggen begraven op de militaire erebegraafplaats in Oosterbeek. Veel oud-strijders wilden daar na hun dood, zelfs jaren na afloop van de oorlog, ook begraven worden. Waarom denk je dat ze dat graag willen?

- ❖ Ga naar het borstbeeld, links in de hoek, wie is dit? _____

- ❖ Welke belangrijke Nederlandse onderscheiding heeft hij (postuum) gekregen?

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 3: Burgerzaal – Begane grond

Ga naar de Begane Grond en zoek de zaal 'Burgers tijdens de Slag'.
Hier kun je interviews met ooggetuigen bekijken.

Zoek het interview van **Rob Gunter** OF **Theo Verbaars** OF **Johanna Braakman** en bekijk en beluister dit met z'n tweeën.

Rob Gunter, Theo Verbaars en Johanna Braakman vertellen alle drie dat zij heftige dingen hebben meegemaakt tijdens de Slag om Arnhem.

❖ Schrijf in het kort het verhaal op van degene die jullie hebben gekozen om te kijken:

Deze mensen vertellen alle drie dat zij na de oorlog nooit met hun ouders of familie over deze gebeurtenissen hebben gepraat.

❖ Waarom denk je dat dat zo was?

Theo Verbaars, Rob Gunter en Johanna Braakman hebben nu nog steeds regelmatig nachtmerries over de Slag en wat zij in die moeilijke tijd hebben meegemaakt.

❖ Waar komt dat door denk je?

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 4: Kelder met Diorama's

Ga naar de kelder van het museum (twee trappen naar beneden vanaf de Begane Grond).

Kijk goed rond en lees alle tekstbordjes goed en bekijk de diorama's.

- ❖ Wat was de functie van dit gebouw ('Villa Hartenstein') tijdens de Slag?

Vind je dit een logische plek voor een hoofdkwartier als je bedenkt wat het doel van de Slag om Arnhem was (het veroveren van de bruggen over de Rijn bij Arnhem)?

- ❖ Ik vind 'Villa Hartenstein' daarom een logische plek / geen logische plek (streep het foute antwoord door) als hoofdkwartier, omdat

- ❖ Op het grote paarse bord staat 'De Slag is niet over'. Wat denk je dat hiermee wordt bedoeld?

Ga verder naar de herdenkingsruimte. Horst Weber en Tony Hibbert stonden in 1944 tegenover elkaar bij de brug. In 2008 ontmoetten ze elkaar in Arnhem.

- ❖ Wat zei Tony Hibbert in 2008?

- ❖ Wat zou hij daarmee bedoelen?

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 5a: Airborne Experience

Ga naar de Airborne Experience helemaal onderin het museum (alle trappen af).

Bekijk de introductiefilm en loop door de Airborne Experience.

In de Airborne Experience maak je opdracht 5a en 5b, je hebt hiervoor 30 minuten. Opdracht 5a bestaat uit 3 pagina's met vragen. Probeer deze in 15 minuten te maken. Begin daarna met opdracht 5b.

Kijk goed rond in de Airborne Experience en maak de volgende opdrachten:

❖ Je komt binnen en ziet direct links een auto van een bewoner van Oosterbeek staan. Van welk merk is deze auto en in welk land is deze gemaakt? Noteer het nummerbord, en kan je aan het nummerbord zien in welke provincie deze auto is geregistreerd?

❖ Voor de auto staat een informatiezuil. Lees de bekendmaking van de Duitse bezetter.

a. Wie is de hoogste Duitse autoriteit in Nederland?

b. Hoe wordt zijn functie aangeduid?

c. Wat wil de Duitse bezetter bereiken met deze bekendmaking?

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 5a: Airborne Experience

❖ Lees ook de andere posters:

a. Waartoe roept de “Flinke Kerels” poster op? Weet je ook waarom?

b. Waarvoor dient de collecte van 29 juli? Weet je ook waarom?

❖ Nadat je de EXPERIENCE door de ingang binnen bent gekomen zie je direct rechts beelden van de strijd op de grote wand geprojecteerd. Kijk rustig naar de beelden en let goed op. Wat zie je opeens gebeuren op het dak?

❖ Loop nu verder tot je bij het huis komt. Kijk door het raam naar binnen. Wat zie je in het huis? Je hoort ook geluiden. Welke code wordt gebruikt en door wie? Waar praten de Britse militairen over?

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 5a: Airborne Experience

- ❖ Ga nu naar links. Je ziet nu de kistenfabriek. Van welke firma is de fabriek? Ga naar binnen: Welk bevel wordt er geschreeuwd door militairen, en van welk leger zijn ze?

- ❖ Loop de kistenfabriek uit en je ziet rechts een militaire opstelling. Is dit een Duitse of een Engelse post? Waaraan kun je dat zien? Let hierbij vooral op de militair.

- ❖ Nu verlaten we de EXPERIENCE. Zoek in de lange smalle gang naar informatie. Hoeveel slachtoffers zijn er tijdens de Slag om Arnhem te betreuren?

• aantal geallieerde militairen	• aantal geallieerde krijgsgevangenen
• aantal Duitse militairen	• aantal Duitse krijgsgevangenen
• aantal burgerslachtoffers	

- ❖ Kijk nog eens naar het aantal krijgsgevangenen. Kun je het grote verschil verklaren?

- ❖ Waarom vallen er in een oorlog vaak zo veel burgerslachtoffers?

Ga nu verder met opdracht 5b, ook in de Airborne Experience.

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Opdracht 5b: Airborne Experience

Ga naar de Airborne Experience helemaal onderin het museum (alle trappen af).

In de Airborne Experience maak je opdracht 5a en 5b, je hebt hiervoor dus 30 minuten.

In de Airborne Experience kun je 5 verschillende scènes onderscheiden.
Elke Scène beeldt een volgend stadium van de Slag om Arnhem uit.

Omschrijf hieronder de 5 verschillende scènes die jullie herkennen en gebruik de W-vragen: **WIE** zie je? **WAT** doen ze? **WAAR** speelt het zich af? **WANNEER** gebeurde dit? En **HOE** zou jij je in deze situatie voelen? (N.B.: de introductiefilm is ook een scène!)

❖ *Eerste scène:* _____

❖ *Tweede scène:* _____

❖ *Derde scène:* _____

❖ *Vierde scène:* _____

❖ *Vijfde scène:* _____

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Nu ben je aan het eind gekomen van de EXPERIENCE.

Maak deze vragen nadat je alle 5 opdrachten hebt gemaakt.

❖ Wat vinden jullie van dit museum?

❖ Wat maakt het meeste indruk op jullie?

❖ Gaan jullie hier nog een keer met iemand anders naar toe, denk je? En waarom?

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

EED VAN HIPPOCRATES:

(bijlage bij opdracht 1)

Deze eed moet elke arts afleggen voordat hij echt als arts mag gaan werken (ook militaire artsen dus).

Ik zweer / beloof dat ik de geneeskunst zo goed als ik kan zal uitoefenen ten dienste van mijn medemens.

Ik zal zorgen voor zieken, gezondheid bevorderen en lijden verlichten.

Ik stel het belang van de patiënt voorop en eerbiedig zijn opvattingen.

Ik zal aan de patiënt geen schade doen.

Ik luister en zal hem goed inlichten.

Ik zal geheim houden wat mij is toevertrouwd.

Ik zal mij open en toetsbaar opstellen, en ik ken mijn verantwoordelijkheid voor de samenleving.

Ik maak geen misbruik van mijn medische kennis, ook niet onder druk.

Ik zal zo het beroep van arts in ere houden.

Dat beloof ik; Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

(Nederlandse artseneed 2003,

bron: www.beroepshoudingindezorg.nl/page1/page2/artseneed2.html)

Conventie van Genève:

(bijlage bij opdracht 1)

(Bron: website Anno)

De Geneefse Conventie (conventie = vergadering) is een serie afspraken tussen landen om menselijk om te gaan met slachtoffers, krijgsgevangenen en omstanders in tijden van oorlog.

Soldaten mogen elkaar op het slagveld doden, maar als een soldaat zich overgeeft, moet hij goed worden verzorgd en mag hij niet worden gemarteld.

Voor andere niet-strijdende partijen geldt hetzelfde. Overtreedt een land deze afspraken, dan kan het worden vervolgd door het Internationaal Strafhof in Den Haag.

De achtergrond van de Conventie ligt in de negentiende eeuw. Een veldslag bij het Italiaanse Solferino in 1859 was voor de Zwitser Henri Dunant aanleiding zich in te gaan zetten voor gewonden in oorlogstijd. **In 1863 richtte hij daarvoor het Rode Kruis op en in 1864 werd de eerste Geneefse vergadering gehouden.**

Zestien landen maakten de afspraak om in geval van oorlog elkaars gewonden goed te verzorgen en om het Rode Kruis op het slagveld toe te laten om te helpen.

Dus: alle landen die deze afspraken ondertekenden moesten voortaan tijdens een oorlog gewonde soldaten helpen, zonder te kijken waar deze soldaten vandaan kwamen. Of het nou de eigen soldaten waren of soldaten van de tegenpartij: **ALLE GEWONDEN MOESTEN DOOR BEIDE STRIJDENDE PARTIJEN ZO GOED MOGELIJK GEHOLPEN WORDEN.**

Alle militairen die betrokken zijn bij een oorlog moeten zich aan deze afspraken houden.

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Antwoorden:

Opdracht 1 (eerste verdieping):

De leerlingen lezen de artseneed (de eed van Hippocrates die elke arts bij het aanvaarden van zijn beroep moet zweren) en zij lezen over de Conventie van Genève (eerste werd in 1864 ondertekend) waarin aanvankelijk 16 (later meer!) Europese landen vastleggen dat zij het lot van gewonden op het slagveld zullen verbeteren. Zo verplichten de strijdende partijen zich om gewonden zonder aanzien des persoons zo goed mogelijk te verzorgen.

De leerlingen geven hun mening inzake de casestudy van Engelse arts J.D. Martin. Eigen keuze.
Deze arts heeft zowel Engelse als Duitse gewonden geholpen tijdens de Slag om Arnhem.

Opdracht 2 (Medaillezaal – Begane grond):

De leerlingen bekijken de onderscheidingen en bedenken waarvoor deze mannen en vrouwen deze hebben gekregen. Eigen keuze (getoonde moed, trouw en daden). De onderscheidingen worden vaak als eerbetoon aan het museum geschonken. Het is tevens een eer voor de militairen om hun medailles, op de plaats waar zij gevochten hebben, te laten zien aan het publiek. De oud-strijders willen bij hun strijdmakkers worden begraven. De verbondenheid onder deze mannen was erg groot en er zijn veel kameraden gesneuveld.

De nabestaanden (zijn zoons) van Generaal Sosabowski hebben op 31 mei 2006 de hoge Nederlandse dapperheids onderscheiding in ontvangst genomen, de Bronzen Leeuw. De militaire Willems-Orde, de hoogste Nederlandse onderscheiding voor 'Moed, beleid en trouw' werd toegekend aan Sosabowski's brigade en werd ook op 31 mei 2006 uitgereikt door Koningin Beatrix.

Opdracht 3 (Burgerzaal – Begane grond):

De leerlingen bekijken de ooggetuigeninterviews van òf Rob Gunter, òf Theo Verbaars, òf Johanna Braakman.
De leerlingen wordt gevraagd één verhaal te bekijken en kort te beschrijven.

Vervolgens bedenken zij hoe het kan dat deze personen nooit over de vreselijke gebeurtenissen hebben kunnen praten, en wat dat met je doet.

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Antwoorden (vervolg):

Opdracht 4 (Kelder met Diorama's):

De leerlingen zoeken in de kelder van het museum uit wat de functie van 'Villa Hartenstein' was tijdens de Slag om Arnhem, en waarom zij dit wel/geen logische plek vonden voor een HOOFDKWARTIER.

Gedurende de Slag om Arnhem was 'Villa Hartenstein' in Oosterbeek het hoofdkwartier van de geallieerde troepen rondom Arnhem.

Als je bedenkt dat het DOEL van deze militairen de brug in Arnhem was, dan lijkt het niet logisch dat het hoofdkwartier in Oosterbeek (zo'n 6 km. van de brug verwijderd) lag. Maar als je bedenkt dat de troepen veel moeite hadden om de brug te bereiken, en dat zij min of meer allemaal vast kwamen te zitten in Oosterbeek, dan is het wel logisch dat het hoofdkwartier hier is gevestigd.

'De Slag is niet over' voor alle mannen en vrouwen die hier hebben gevochten, en hier hebben gewoond, en voor hun nabestaanden. Nog ieder jaar worden ze herdacht.

Hibbert zei: "We had a good fight". Hij bedoelde dat het een eerlijke strijd is geweest.

Opdracht 5a (Airborne Experience):

De auto is een Opel, gemaakt in Duitsland, met kenteken G-21085, uit Gelderland.

De hoogste Duitse autoriteit in Nederland is de Rijkscommissaris Seys-Inquart. Zijn functie wordt aangeduid als De Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied of, in het Duits, Der Reichkommissar für die besetzten niederländischen Gebiete. De bevolking werd gemaand om de rust te bewaren en geen enkele vorm van tegenstand te bieden aan de Duitse bezetter.

De "Flinke Kerels" poster roept jonge mannen op zich bij de Waffen SS aan te melden, en mee te vechten met de Duitsers. De collecte van 29 juli is bestemd voor Moeders en kinderen. Er waren veel oorlogsweduwen met kinderen die hiermee werden bedoeld.

In de beelden zie je een dode militair uit een dakraam vallen.

In het huis zitten een aantal Engelse militairen.

De marconist gebruikt de code • Charly Fox (• = dot). Ze krijgen geen contact met het hoofdkwartier in Oosterbeek en worden vervolgens door de Duitsers aangevallen. De SS troepen worden steeds sterker. De Engelsen vragen tevergeefs om hulp.

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.

Antwoorden (vervolg):

Opdracht 5a (Airborne Experience) vervolg::

De kistenfabriek H. van Veen.

Er wordt “Hände Hoch” geroepen door Duitse militairen (“handen omhoog”).

In de soldatenpost staat een Duitse militair.

1485 gesneuvelde geallieerden

6500 geallieerde krijgsgevangenen

1800 gesneuvelde Duitsers

214 Duitse krijgsgevangenen

1000 gesneuvelde burgers

Het grote verschil komt doordat de Duitsers bij de Slag om Arnhem in de meerderheid waren en de Slag om Arnhem hebben gewonnen.

Er vallen veel burgerslachtoffers omdat er in de steden wordt gevochten; militairen gebruiken hun huizen om van daaruit te kunnen vechten. Het komt ook door de vernietigingskracht van de gebruikte wapens, tanks en bombardementen.

Opdracht 5b (Airborne Experience):

Leerlingen wordt gevraagd welke 5 verschillende stadia van de Slag om Arnhem zij herkennen in de vijf verschillende scènes van de Airborne Experience:

1. de introductiefilm: instructie van de militairen op de verschillende bases in Engeland, een dag voor vertrek naar Arnhem, half september 1944.
2. het zweefvliegtuig en het landingsterrein: de vlucht naar en de aankomst nabij Arnhem: in de omgeving van Renkum, Heesum en de Ginkelse hei bij Ede.
3. de stadsgevechten: gevechten in Arnhem tussen de Duitse en Engelse troepen om de brug in handen te krijgen, rond de 20^e september 1944.
4. de gevechten rond Hoofdkwartier ‘Villa Hartenstein’: de mortieren staan opgesteld in de grond rondom ‘Villa Hartenstein’ het hoofdkwartier van de Geallieerden. Hier werd een zware strijd geleverd voordat de Geallieerden besloten zich terug te trekken ri. Nijmegen, september 1944.
5. de terugtrekking richting Driel en Nijmegen: in de nacht van 25 september 1944 trokken de overgebleven geallieerde militairen zich terug over de Rijn richting Nijmegen. In Nijmegen waren de grondtroepen namelijk aangekomen, en daar vonden de geallieerden een veilig heenkomen.

Als je binnen de tijd klaar bent met je opdracht, kijk dan even rond op de verdieping waar je bent.